UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

18 päivänä lokakuuta 2011 *

Asiassa T-439/09,

John Robert Purvis, kotipaikka Saint-Andrews (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan asianajajat S. Orlandi, A. Coolen, J.-N. Louis ja É. Marchal,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään aluksi H. Krück, A. Pospíšilová Padowska ja G. Corstens, sittemmin N. Lorenz, Pospíšilová Padowska ja M. Corstens,

vastaajana,

jossa on kyse Euroopan parlamentin 7.8.2009 tekemän päätöksen, jolla kantajalle kieltäydyttiin myöntämästä vapaaehtoisen lisäeläkkeen osaa kertasuorituksena, kumoamisesta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: puheenjohtaja I. Pelikánová (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe ja M. van der Woude,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.3.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Euroopan parlamentin puhemiehistö (jäljempänä puhemiehistö) on Euroopan parlamentin elin. Parlamentin työjärjestyksen 22 artiklan, siinä muodossa kuin sitä sovelletaan nyt käsiteltävän asian tosiseikkoihin (EUVL 2005, L 44, s. 1), jonka otsikko on ”Puhemiehistön tehtävät”, 2 kohdan mukaan puhemiehistö ratkaisee Euroopan parlamentin jäseniä (jäljempänä jäsenet) koskevat taloudelliset, organisatoriset ja hallinnolliset kysymykset.

2 Tämän perusteella puhemiehistö on hyväksynyt jäsenten kuluja ja korvauksia koskevat säännöt (jäljempänä kuluja ja korvauksia koskevat säännöt).

3 Puhemiehistö hyväksyi 12.6.1990 Euroopan parlamentin jäsenten (vapaaehtoisen) lisäeläkejärjestelmän säännöt (jäljempänä 12.6.1990 hyväksytyt säännöt), jotka ovat kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen VII liitteessä.

4 12.6.1990 hyväksytyissä säännöissä, sellaisina kuin niitä sovellettiin vuoden 2009 maaliskuussa, määrättiin muun muassa seuraavaa:

”*1 artikla*

1. Jäsenten asemaa koskevien yhteisten sääntöjen laatimiseen asti ja rajoittamatta liitteiden I ja II mukaisia eläkeoikeuksia Euroopan parlamentin jäsenellä, joka on suorittanut vapaaehtoista eläkemaksua vähintään kahden vuoden ajan, on toimensa päätyttyä oikeus elinikäiseen eläkkeeseen, jota maksetaan sitä päivämäärää seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä alkaen, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta.

– –

2 artikla

1. Eläkkeen määrä on 3,5 prosenttia 40 prosentista Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin peruspalkasta täyttä palvelusvuotta kohden ja yksi kahdestoistaosa tästä määrästä täyttä kuukautta kohden.

2. Eläkkeen enimmäismäärä on 70 prosenttia (ja vähimmäismäärä 10,5 prosenttia) 40 prosentista Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomarin peruspalkasta.

3. Eläke lasketaan ja maksetaan euroina.

3 artikla

Entiset jäsenet tai alle 60-vuotiaana toimensa jättäneet jäsenet voivat pyytää eläkkeensä maksamista välittömästi tai koska tahansa toimen jättämisen ja 60 ikävuoden välillä, edellyttäen, että he eivät ole alle 50-vuotiaita. Tässä tapauksessa eläke lasketaan 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja kertomalla se jäsenen ikää eläkkeensaamishetkellä koskevalla kertoimella seuraavassa esitetyn taulukon mukaisesti – –

4 artikla (eläkkeen osan maksaminen kertasuorituksena)

1. Vapaaehtoisen eläkejärjestelmän jäsenelle tai entiselle jäsenelle voidaan maksaa edellä olevan 2 artiklan 1 kohdan perusteella lasketuista eläkeoikeuksista enintään 25 prosenttia kertasuorituksena.

2. Tämä vaihtoehto on valittava ennen sitä päivää, jolloin eläkkeen maksaminen alkaa, eikä sitä voi muuttaa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun enimmäismäärän mukainen kertasuoritus ei saa vaikuttaa jäsenen jälkeenjääneen puolison tai huollettavana olevien lapsien eläkeoikeuksiin tai alentaa niitä.

4. Kertasuorituksen laskemisperusteena käytetään jäsenen ikää eläkkeen maksun alkaessa seuraavan taulukon mukaisesti – –

5. Kertasuoritus lasketaan ja maksetaan euroina. Se on maksettava ennen ensimmäistä eläkemaksua.

– –”

5 Lisäeläkerahasto luotiin siten, että Euroopan parlamentin kvestorit perustivat ”Fonds de pension – députés au Parlement européen” -nimisen voittoa tavoittelemattoman yhteisön (jäljempänä ASBL), joka puolestaan perusti ”Fonds de pension – Députés au Parlement européen, Société d’Investissement à Capital Variable” -nimisen, Luxemburgin oikeuden mukaisen vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön (jäljempänä SICAV), jonka tehtävänä oli sijoitusten tekninen hallinnointi.

6 Euroopan parlamentin jäsenten asemaa koskevat säännöt hyväksyttiin 28.9.2005 tehdyllä parlamentin päätöksellä 2005/684/EY, Euratom (EUVL L 262, s. 1, jäljempänä jäsenten asemaa koskevat säännöt), joka tuli voimaan seitsemännen lainsäädäntökauden ensimmäisenä päivänä 14.7.2009.

7 Jäsenten asemaa koskevilla säännöillä otettiin käyttöön Euroopan parlamentin jäseniä koskeva lopullinen eläkejärjestelmä, jonka mukaan heillä on maksuja suorittamatta oikeus vanhuuseläkkeeseen 63 vuotta täytettyään.

8 Parlamentin jäsenten asemaa koskevissa säännöissä säädetään lisäeläkejärjestelmään sovellettavista siirtymätoimenpiteistä. Sääntöjen 27 artiklassa säädetään tästä seuraavaa:

”1. Parlamentin perustaman vapaaehtoisen eläkerahaston toimintaa jatketaan näiden sääntöjen voimaantulon jälkeen niiden jäsenten tai entisten jäsenten osalta, jotka jo ovat hankkineet tähän rahastoon liittyviä oikeuksia tai odotusoikeuksia.

2. Hankitut oikeudet ja odotusoikeudet säilyvät täysimääräisinä. Parlamentti voi antaa määräyksiä uusien oikeuksien tai odotusoikeuksien hankintaa koskevista ehdoista.

3. Jäsenet, jotka saavat korvausta[, josta heidän asemaansa koskevissa säännöissä määrätään], eivät voi hankkia vapaaehtoiseen eläkerahastoon liittyviä uusia oikeuksia tai odotusoikeuksia.

4. Rahastoon eivät pääse mukaan ne jäsenet, jotka valitaan parlamenttiin ensimmäisen kerran näiden sääntöjen voimaantulon jälkeen.

_ _”

9 Puhemiehistö hyväksyi 19.5.2008 ja 9.7.2008 tekemillään päätöksillä parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen soveltamisohjeet (EUVL 2009, C 159, s. 1; jäljempänä soveltamisohjeet). Soveltamisohjeiden 73 artiklan mukaisesti ne tulivat voimaan samana päivänä kuin jäsenten asemaa koskevat säännöt eli 14.7.2009.

10 Soveltamisohjeiden 74 artiklassa määrätään, että kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen voimassaolo lakkaa jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulopäivänä, ellei IV osassa esitetyistä siirtymämääräyksistä muuta seuraa.

11 Soveltamisohjeiden 76 artiklassa, jonka otsikko on ”Lisäeläke”, määrätään seuraavaa:

”1. Kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen liitteen VII nojalla myönnetyn (vapaaehtoisen) lisäeläkkeen maksamista jatketaan mainitun liitteen mukaisesti henkilöille, jotka ovat saaneet kyseistä eläkettä ennen jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulopäivää.

2. Ennen jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulopäivää edellä mainitun liitteen VII nojalla saadut eläkeoikeudet säilyvät. Ne suoritetaan mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

3. Vuonna 2009 valittu jäsen voi hankkia uusia oikeuksia tai odotusoikeuksia edellä mainitun liitteen VII nojalla myös jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulopäivän jälkeen:

a) jos hän on toiminut Euroopan parlamentin jäsenenä jonkin aiemman vaalikauden aikana; ja

b) jos hän on jo saanut tai oli saamassa oikeuksia tai odotusoikeuksia lisäeläkejärjestelmästä; ja

c) jos jäsenvaltio, josta hänet on valittu Euroopan parlamenttiin, on päättänyt häntä koskevista poikkeavista säännöksistä jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 29 artiklan mukaisesti tai jos jäsen on jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 25 artiklan mukaisesti itse valinnut kansallisen järjestelmän; ja

d) jos hänellä ei ole oikeutta kansalliseen tai eurooppalaiseen eläkkeeseen Euroopan parlamentin edustajantoimen hoitamisen nojalla.

4. Jäsen suorittaa maksuosuutensa lisäeläkejärjestelmään henkilökohtaisista varoistaan.”

12 Todettuaan vapaaehtoisen eläkerahaston taloudellisen tilanteen heikentyneen puhemiehistö päätti 9.3.2009 seuraavaa:

– ”perustetaan työryhmä – – joka tapaa eläkerahaston hallituksen edustajia tilanteen arvioimiseksi;

– keskeytetään välittömästi turvaamis- ja varotoimena kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen liitteessä VII olevan 3 ja 4 artiklan soveltaminen;

– puhemiehistö tutkii nämä turvaamistoimet uudelleen seuraavassa kokouksessa todettujen tosiseikkojen sekä työryhmän yhteydenottojen ja toteamusten tulosten perusteella.”

13 Puhemiehistö päätti 1.4.2009 muuttaa 12.6.1990 hyväksyttyjä sääntöjä. Muutokset sisältävät muun muassa seuraavat toimenpiteet:

– eläkeiän korottaminen seitsemännen lainsäädäntökauden ensimmäisestä päivästä – eli 14.7.2009 – lähtien 60 vuodesta 63 vuoteen (12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 1 artikla);

– eläkeoikeuksien osittaista maksamista kertasuorituksena koskevan mahdollisuuden välitön poistaminen (12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 3 artikla);

– varhaiseläkkeelle 50 vuoden iästä lähtien jäämistä koskevan mahdollisuuden välitön poistaminen (12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 4 artikla).

14 Puhemiehistö perusteli näitä toimenpiteitä 1.4.2009 tehdyn päätöksen johdanto-osan ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa eläkerahaston tilanteen selvällä heikentymisellä, joka oli seurausta silloisesta maailmanlaajuisesta finanssi- ja talouskriisistä, sekä sillä, että jäsenten asemaa koskevien sääntöjen vuoden 2009 heinäkuussa tapahtuneen voimaan tulon jälkeen vakuutettujen pakollisten maksujen lakkaamisen ja sijoitusten tuottojen riittämättömyyden vuoksi oli vaara, että rahaston likviditeetti ei vuodesta 2010 alkaen riitä eläkkeiden maksuvelvoitteista suoriutumiseen. Puhemiehistön mukaan tämän vuoksi oli olemassa vaara, että eläkerahasto voi joutua likvidoimaan varoja, ja siksi oli syytä ryhtyä toimenpiteisiin rahaston mahdollisimman hyvän likviditeetin turvaamiseksi.

15 Parlamentin hallinto toimitti tämän päätöksen tiedoksi kaikille parlamentin jäsenille 18.5.2009 päivätyllä kirjeellä.

Asian tausta

16 Kantaja John Robert Purvis oli parlamentin jäsen vuodesta 1979 vuoden 1984 heinäkuuhun ja vuoden 1999 heinäkuusta vuoden 2009 heinäkuuhun. Hän liittyi lisäeläkejärjestelmään ja suoritti rahastolle eläkemaksuja kymmenen vuoden ajan vuoden 1999 elokuusta vuoden 2009 heinäkuuhun.

17 Parlamentin jäsenten palkkausasioiden ja sosiaalisten oikeuksien yksikkö toimitti kantajalle 8.1.2009 kaksi ennakkolaskelmaa, joiden mukaan hänellä oli 1.8.2009 alkaen oikeus 2 706,20 euron suuruiseen kuukausieläkkeeseen tai 25 prosentin suuruiseen kertasuoritukseen, joka olisi 81 429,56 euroa, sekä 2 029,65 euron kuukausieläkkeeseen.

18 Kantaja haki 24.4.2009 lisäeläkettä kuudennen lainsäädäntökauden päättymisestä alkaen, siten että se maksettaisiin osaksi kertasuorituksena ja osaksi eläkkeenä edellä mainitun laskelman mukaisesti.

19 Kantajalle ilmoitettiin 7.8.2009 päivätyllä kirjeellä, että hänen hakemuksensa oli hylätty (jäljempänä riidanalainen päätös). Tässä kirjeessä parlamentin jäsenten palkkausasioiden ja sosiaalisten oikeuksien yksikön johtaja muistutti muun muassa, että puhemiehistö oli kumonnut 1.4.2009 tekemällään päätöksellä mahdollisuuden saada osa eläkeoikeudesta kertasuorituksena. Hän totesi lopuksi, että ”koska voimassa olevien sääntöjen mukaan osaa eläkkeestä ei enää [voida] maksaa kertasuorituksena, eläkeoikeutenne [on] laskettu 1.8.2009 alkaen ottamatta huomioon hakemustanne, jossa pyydätte 25:ttä prosenttia eläkkeestä kertasuorituksena”.

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

20 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 23.10.2009 jättämällään kannekirjelmällä.

21 Koska kantaja esitti uusia todisteita 29.3.2011 pidetyssä istunnossa, parlamentille asetettiin kahden viikon määräaika esittää huomautuksensa niistä. Parlamentti esitti huomautuksensa 8.4.2011. Kantaja esitti 25.5.2011 päivätyssä kirjeessään unionin yleisen tuomioistuimen pyynnöstä huomautuksensa parlamentin 8.4.2011 esittämistä huomautuksista.

22 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– toteaa puhemiehistön 9.3. ja 1.4.2009 tekemät päätökset lainvastaisiksi, koska niillä muutetaan lisäeläkejärjestelmää ja poistetaan lisäeläkkeen erityiset maksutavat

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Parlamentti vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

1. *Tämän tuomion seuraukset*

24 Kantaja väittää, että 17.6.2009 tekemällään päätöksellä puhemiehistö päätti muun muassa, että tässä asiassa annettavaa tuomiota on sovellettava kaikkiin lisäeläkerahaston jäseniin.

25 Parlamentti väittää, että tämä kanne on toimitettu sille tiedoksi vasta 19.11.2009 ja ettei se ole voinut tehdä sellaista sitoumusta 17.6.2009.

26 Tältä osin riittää, kun muistutetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuinten ei kuulu harjoittamansa laillisuusvalvonnan yhteydessä osoittaa toimielimille määräyksiä tai toimia niiden sijasta, vaan kyseessä olevan hallintoelimen tehtävänä on toteuttaa kumoamiskanteen johdosta annetun tuomion täytäntöönpanotoimenpiteet (asia T-67/94, Ladbroke Racing v. komissio, tuomio 27.1.1998, Kok., s. II-1, 200 kohta; yhdistetyt asiat T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94, European Night Services ym. v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok., s. II-3141, 53 kohta ja asia T-155/04, SELEX Sistemi Integrati v. komissio, tuomio 12.12.2006, Kok., s. II-4797, 28 kohta).

27 Näin ollen siltä osin kuin kantaja vaatii unionin yleistä tuomioistuinta lausumaan tämän tuomion seurauksista, vaatimus on jätettävä tutkimatta.

2. *Asiakysymys*

28 Kantaja esittää kanteensa tueksi neljä kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee saavutettujen oikeuksien ja oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista, toinen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, kolmas kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 29 artiklan rikkomista ja neljäs vilpittömän mielen periaatteen loukkaamista sopimusten täytäntöönpanossa. Lisäksi kantaja esittää erityisesti puhemiehistön 1.4.2009 tekemää päätöstä koskevan lainvastaisuusväitteen.

Kanneperusteiden ja lainvastaisuusväitteen esittämistapa

29 Ensiksi on todettava, että asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että tämä kanne kohdistuu ainoastaan siihen osaan riidanalaista päätöstä, jossa kantajalta evätään oikeus saada 25 prosenttia eläkkeestään kertasuorituksena. Tältä osin riidanalainen päätös on muuhun toimeen sidottu päätös. Koska puhemiehistö oli kumonnut 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 4 artiklan, jossa määrättiin parlamentin jäsenen mahdollisuudesta saada osa eläkkeestään (25 prosenttiin asti) kertasuorituksena, 1.4.2009 tekemällään päätöksellä, parlamentin varainhoidon pääosastolla ei ollut minkäänlaista harkintavaltaa ja se saattoi ainoastaan hylätä kantajan tähän määräykseen perustuvan hakemuksen.

30 Kuten parlamentti lisäksi perustellusti toteaa, kantaja ei esitä mitään erityistä perustetta riidanalaista päätöstä vastaan, vaan tyytyy riitauttamaan neljällä kanneperusteellaan kyseisen päätöksen sisällön siltä osin kuin siinä evätään kantajalta oikeus saada 25 prosenttia eläkkeestään kertasuorituksena. Kuten edellä on todettu, sen sisältö määräytyy puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen perusteella. Näin ollen kanne

voidaan hyväksyä ainoastaan siinä tapauksessa, että lainvastaisuusväite on perusteltu. Jos mitään kyseistä päätöstä koskevaa lainvastaisuutta ei sen sijaan voida todeta, kanne on hylättävä.

31 Tässä tilanteessa kantajan neljää kanneperustetta on tulkittava niin, että ne on esitetty ainoastaan kantajan muodollisesti erillään esittämän lainvastaisuusväitteen tueksi.

Lainvastaisuusväitteen ulottuvuus

32 Kantaja esittää, että riidanalainen päätös perustuu puhemiehistön 9.3.2009 ja 1.4.2009 tekemiin päätöksiin. Nämä ovat molemmat sen mukaan lainvastaisia siltä osin kuin niissä poistetaan parlamentin jäsenen mahdollisuus saada osa eläkkeestään kertasuorituksena.

33 Parlamentti katsoo, että lainvastaisuusväite voi koskea ainoastaan puhemiehistön 1.4.2009 tekemää päätöstä. Sen mukaan kyseinen päätös on lopullinen ja puhemiehistön 9.3.2009 tekemä väliaikainen päätös on sen tekemisen seurauksena menettänyt itsenäisen merkityksensä.

34 Molemmat asianosaiset ovat lisäksi yhtä mieltä siitä, että lainvastaisuusväite koskee ainoastaan 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen entisessä 4 artiklan mukaisen mahdollisuuden, jonka mukaan parlamentin jäsenelle voidaan maksaa osa eläkkeestä kertasuorituksena, poistamista. Tämän oikeusriidan kohteena eivät sen sijaan ole niin ikään puhemiehistön 1.4.2009 tekemään päätökseen sisältyvät määräykset eläkeiän nostosta sekä varhaiseläkkeelle jäämistä 50 vuoden iästä lähtien koskevan mahdollisuuden poistaminen.

35 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lainvastaisuusväitteen on rajoituttava siihen, mikä on välttämätöntä riidan ratkaisemiseksi. EY 241 artiklalla ei nimittäin ole tarkoitus mahdollistaa sitä, että asianomainen voisi kiistää minkä tahansa yleisesti sovellettavan toimen sovellettavuuden minkä tahansa kanteen tueksi. Riidanalaisen yksittäispäätöksen ja kyseessä olevan yleisesti sovellettavan toimen välillä on oltava välitön oikeudellinen yhteys (ks. yhdistetyt asiat T-222/99, T-327/99 ja T-329/99, Martinez ym. v. parlamentti, tuomio 2.10.2001, Kok., s. II-2823, 136 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Esille nousee siis kysymys siitä, mikä on sovellettavan lainsäädännön määrittämisen kannalta merkityksellinen ajankohta ja mihin päätöksiin lainvastaisuusväite näin ollen kohdistuu. Tältä osin huomioon voidaan ottaa kolme päivämäärää: 24.4.2009 eli päivä, jolloin kantaja jätti lisäeläkkeen saamista koskevan hakemuksensa, 14.7.2009 eli päivä, jolloin kantaja jätti edustajantoimensa, mistä syntyi näin hänen oikeutensa lisäeläkkeeseen, ja 7.8.2009 eli päivä, jolloin riidanalainen päätös on tehty.

37 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että päivämääräksi on syytä valita 14.7.2009. Oikeuden syntyminen lisäeläkkeeseen on nimittäin määritelty 12.6.1990 hyväksyttyjen kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 1 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan se syntyy sinä päivänä, jolloin parlamentin jäsen jättää toimensa (ks. edellä 4 kohta), mitä asianosaiset eivät ole kiistäneet. Kantaja on jättänyt edustajantoimensa tuona päivänä. Lisäksi on todettava, että 24.4.2009 ei ollut mahdollista määrittää varmuudella kantajan oikeuksia eläkkeeseen, koska viimeksi mainittuna päivänä parlamentin jäsenen toimikauden päättyminen ja hänen maksujensa kokonaiskesto eivät vielä olleet varmoja, koska hän olisi voinut tulla valituksi uudelleen parlamentin jäseneksi tai jopa jättää edustajantoimensa ennen toimikautensa päättymistä toimesta eroamisen tai kuoleman johdosta. Tästä seuraa, että kaikki aikaisemmin kuin 14.7.2009 tehdyt laskelmat kantajan eläkeoikeudesta olivat väistämättä luonteeltaan tilapäisiä. Näin ollen tässä asiassa sovellettavan lainsäädännön määrittelemiseksi merkityksellisiksi

ajankohdaksi on syytä valita päivä, jolloin kantaja on saanut oikeuden eläkkeeseen eli 14.7.2009.

38 Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että päätös, jolla vahvistetaan lisäeläkejärjestelmään liittyneiden parlamentin jäsenten eläkeoikeudet, ei ole ainoastaan muuhun toimeen sidottu päätös, koska parlamentin hallinnolla ei ole mitään harkintavaltaa eläkeoikeuksien määrittämisessä, vaan se on luonteeltaan pelkästään ilmoitus näiden oikeuksien sisällöstä. 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 1 artiklan 1 kohdan sanamuotoa, jonka mukaan ”– – Euroopan parlamentin jäsenellä, joka on suorittanut vapaaehtoista [lisäeläke]maksua vähintään kahden vuoden ajan, on toimensa päätyttyä oikeus elinikäiseen eläkkeeseen, jota maksetaan sitä päivämäärää seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä alkaen, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta”, voidaan tulkita ainoastaan siten, että parlamentin jäsenellä on perustellusti oikeus eläkkeeseen 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen perusteella, kun niissä mainitut edellytykset täyttyvät. Tällaisessa tilanteessa päätöksen, jolla parlamentti vahvistaa lisäeläkejärjestelmään liittyneen jäsenen eläkeoikeudet, ainoana vaikutuksena on, että kyseisen jäsenen tietoon saatetaan tämän eläkeoikeuksien laajuus, jolloin tämä voi siinä tapauksessa, että hän on eri mieltä näiden oikeuksien tarkasta sisällöstä, saattaa unionin tuomioistuinten tarkasteltavaksi 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen soveltamisen ja perustella hallinnolle näiden oikeuksien perusteella suoritettavat maksut.

39 Jos merkityksellisenä päivänä sitä vastoin pidettäisiin lisäeläkkeen saamista koskevan hakemuksen jättämispäivää, se saattaisi johtaa siihen, että henkilöihin sovelletaan erilaisia oikeuksia, vaikka heidän eläkeoikeutensa syntyvät samaan aikaan. Jos esimerkiksi kahdesta 14.7.2009 toimintansa lopettaneesta jäsenestä ensimmäinen jättäisi tällaisen hakemuksen 9.5.2009 ja toinen tämän päivämäärän jälkeen, ensimmäinen voisi saada osan kertasuorituksena mutta toinen ei. Oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin niin, että kohdeltaessa eri tavoin kahta henkilöryhmää, joiden tosiasiallinen ja oikeudellinen tilanne eivät olennaisesti eroa toisistaan, loukataan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta (ks. asia T-135/05, Campoli v. komissio, tuomio 29.11.2006, Kok. H., s. I-A-2-297 ja II-A-2-1527, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Sama perustelu pätee riidanalaisen päätöksen hyväksymispäivämäärän, 7.8.2009, hylkäämiseen. Jos nimittäin valittaisiin päivä, jolloin lisäeläkkeen saamista koskevasta hakemuksesta tehtiin päätös, siitä seuraisi, että sovellettava lainsäädäntö riippuisi siitä, kuinka ripeästi hallinto käsittelee jäsenten pyynnöt, ja tällöin asiaan vaikuttaisi sattumanvarainen seikka, joka voisi mahdollistaa jopa manipuloinnin tai väärinkäytökset. Olisi erityisesti mahdollista, että kahteen jäseneen, jotka ovat lopettaneen toimintansa ja jättäneet eläkehakemuksensa samaan aikaan, sovellettaisiin eri lainsäädäntöä ainoastaan siksi, että parlamentti on käsitellyt heidän hakemuksensa eri päivinä.

41 Edellä esitetyn tarkastelun perusteella on siis katsottava, että merkityksellinen päivämäärä sovellettavan lainsäädännön määrittelemiseksi on 14.7.2009. Koska puhemiehistön 9.3.2009 tekemällä päätöksellä ei tuona päivänä ollut enää mitään oikeusvaikutuksia, sitä ei voitu käyttää riidanalaisen päätöksen perusteena, ja lainvastaisuusväitettä tutkittaessa on tarpeen tarkastella ainoastaan puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen lainmukaisuutta.

Ensimmäinen kanneperuste

42 Ensimmäinen kantajan esittämä kanneperuste jakautuu kahteen osaan, jotka koskevat saavutettujen oikeuksien loukkaamista sekä oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen osa, joka koskee saavutettujen oikeuksien loukkaamista

43 Kantaja vetoaa oikeuskäytäntöön, jonka mukaan saavutettuja oikeuksia ei ole lähtökohtaisesti mahdollista kyseenalaistaa. Hän väittää, että parlamentin jäsenen

eläkeoikeudet pitää määritellä niiden säännösten mukaan, jotka olivat voimassa silloin, kun tämä jätti toimensa. Hän katsoo, että eläkkeen osittain kertasuorituksena nostamisen mahdollisuuden poistaminen rikkoo jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 27 artiklan 2 kohtaa ja vaikuttaa hankittujen eläkeoikeuksien, joita ei voida erottaa saavutetuista eläkeoikeuksista, maksutapoihin. Se korostaa, että on olemassa erityisesti parlamentin jäseniä koskeva riski, joka erottaa heitä koskevan järjestelmän Euroopan yhteisöjen virkamiesten (jäljempänä EU-virkamiehet) järjestelmästä ja jonka perusteella voidaan perustellusti katsoa, että eläkkeen maksaminen osittain kertasuorituksena on olennainen osa eläkejärjestelmää.

44 Oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että kantaja voi vedota saavutettuun oikeuteen vain, jos sen perustana oleva tapahtuma on tapahtunut tähän järjestelmään tehtyä ja sen kanteessaan riitauttamaa muutosta edeltäneiden säännösten voimassaolon aikana (ks. vastaavasti asia 28/74, Gillet v. komissio, tuomio 19.3.1975, Kok., s. 463, 5 kohta ja edellä 39 kohdassa mainittu asia Campoli v. komissio, tuomion 78 kohta). Vaikka kyseinen oikeuskäytäntö koskee EU-virkamiehiä, siinä ilmaistu periaate on yleisesti sovellettava ja sitä sovelletaan erityisesti tähän tapaukseen. Lisäksi on todettava, että myös asianosaiset ovat esittäneet tässä oikeuskäytännössä asetetun periaatteen soveltamista.

45 Muutoin on huomattava, että parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmällä on EU-virkamiesten eläkejärjestelmän kanssa yhteinen keskeinen avaintekijä. Näiden virkamiesten eläkejärjestelmä noudattaa nimittäin rahastointimallia, jota voidaan luonnehtia ”virtuaaliseksi” rahastomalliksi, koska siitä huolimatta, että tosiasiallisesti näiden virkamiesten maksamat eläkemaksut kartuttavat unionin talousarviota, työnantajamaksuja ei loppujen lopuksi makseta ja tämän järjestelmän mukaisten eläkkeiden maksamisesta aiheutuneet kustannukset katetaan tästä budjetista, järjestelmän vakuutusmatemaattinen tasapaino lasketaan ikään kuin olisi olemassa eläkerahasto. Tämä edellyttää erityisesti, että EU-virkamiehen vuosittaisten eläkevakuutusmaksujen ja oletettujen työnantajan eläkemaksujen on vastattava virkamiehen saman vuoden aikana hankkimien eläkeoikeuksien vakuutusmatemaattista arvoa, mikä on rahastoeläkejärjestelmän keskeinen ominaispiirre. Näin ollen EU-virkamiesten

eläkejärjestelmän piirteet ovat hyvin samankaltaisia parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmän piirteiden kanssa, sillä näissä molemmissa järjestelmissä määritellään vakuutusmatemaattinen laskenta, jonka yhteydessä vuosittaisen eläkemaksun pitää vastata kolmasosaa saman vuoden aikana hankituista eläkeoikeuksista (työnantajan eläkemaksut, tässä tapauksessa parlamentin maksamat eläkemaksut, kattavat loput kaksi kolmasosaa).

46 Kuten edellä 37 kohdassa on jo todettu, lisäeläkeoikeuden perustana oleva tapahtuma on määritetty 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 1 artiklan 1 kohdassa päiväksi, jolloin parlamentin jäsenen tehtävien hoitaminen lopetettiin. Kantaja lopetti tehtäviensä hoitamisen 14.7.2009. Tästä seuraa, että silloin, kun tuli voimaan puhemiehistön 1.4.2009 tekemä päätös, joka annettiin jäsenille tiedoksi 18.5.2009 ja jolla muun muassa poistettiin mahdollisuus maksaa osa eläkkeestä kertasuorituksena, kantaja ei vielä ollut saanut oikeutta eläkkeeseen. Hän ei siis tältä osin voi vedota saavuttamiensa oikeuksien loukkaamiseen.

47 Kantajan esittämät muut väitteet eivät voi saattaa kyseenalaiseksi tätä päätelmää.

48 Ensinnäkin kantajan väite, jonka mukaan parlamentin jäsenen toimen hoitamiseen liittyy suhteessa EU-virkamiehen tehtävien hoitamiseen erityinen riski, eli riski siitä, että parlamentin jäsen joutuu toimikauden päätyttyä integroitumaan uudelleen työelämään, ja maksaminen osittain kertasuorituksena antaisi mahdollisuuden varautua tähän, on syytä hylätä useasta syystä.

49 Ensinnäkin jo kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen liitteessä V määrättiin toimikautensa päättäville jäsenille maksettavasta toimikauden päättymiseen liittyvästä

siirtymäkorvauksesta, jonka maksaa joko kotijäsenvaltio tai parlamentti. Kuluja ja korvauksia koskevista säännöistä ei kuitenkaan ilmene nimenomaisesti, että tämä korvaus olisi tarkoitettu helpottamaan työelämään uudelleen integroitumista toimikauden päättymisen jälkeen. Jäsenten asemaa koskevissa säännöissä, jotka ovat olleet voimassa 14.7.2009 alkaen ja joilla kumottiin kuluja ja korvauksia koskevat säännöt, kuitenkin edelleen määrätään siirtymäkorvauksen maksamisesta. Jäsenten asemaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta tehdyn parlamentin päätöksen 13 artiklassa mainitaan tästä, että ”sääntöjen 9 artiklan 2 kohdan ja 13 artiklan mukaisen siirtymäkorvauksen on erityisesti tarkoitus turvata edustajantoimen päättymisen ja työelämään paluun välinen aika”. Voidaan olettaa, että siirtymäkorvauksen tarkoitus ei ole muuttunut jäsenten asemaa koskevien sääntöjen hyväksymisen myötä, ja että jo ennen näiden sääntöjen voimaantuloa tällä korvauksella pyrittiin helpottamaan uudelleen integroitumista työelämään. Koska tämä korvaus on olemassa, lisäeläkkeen maksamisen erityisten maksutapojen perusteleminen työelämään uudelleen integroitumiseen liittyvällä riskillä ei siis ole välttämätöntä, vaikka on täysin ymmärrettävää, että mainitun eläkkeen osan maksaminen kertasuorituksena olisi tosiasiallisesti saattanut aikaisemmin edistää tällaisten tarkoitusten toteutumista joissakin konkreettisissa tapauksissa.

50 Toiseksi voidaan todeta, että jäsenet saavat lisäeläkeoikeutensa eläkeiässä, joka on 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 1 artiklan mukaan 60 vuotta. Eläkkeen maksaminen osittain kertasuorituksena työelämään uudestaan integroitumisen vuoksi ei siis vaikuta tarpeelliselta, koska eläkkeellä oleva jäsen ei lähtökohtaisesti joudu aloittamaan uutta ansiotyötä.

51 Kolmanneksi on todettava, että eläkkeen erityinen maksutapa suorittamalla se osittain kertasuorituksena otettiin käyttöön vasta vuoden 1999 maaliskuussa eli useita vuosia sen jälkeen, kun mainittu järjestelmä oli perustettu 12.6.1990. Koska tämä erityinen maksutapa ei siis ole alkujaan kuulunut lisäeläkejärjestelmään, se ei voi olla tämän järjestelmän keskeinen piirre.

52 Toiseksi kantaja vetoaa parlamentin pääsihteerin 24.11.2005 antamaan tiedonantoon, jossa sen mukaan muistutetaan saavutettujen oikeuksien loukkaamisen kiellosta. Tiedonannon asiassa merkityksellisten kohtien sanamuoto on seuraava:

”21. ”Jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulosta alkaen eläkerahaston oikeudellisena perustana on näiden sääntöjen 27 artikla. Sen 2 kohdan mukaan ’hankitut oikeudet ja odotusoikeudet säilyvät täysimääräisinä. Parlamentti voi antaa määräyksiä uusien oikeuksien tai odotusoikeuksien hankintaa koskevista ehdoista.’

22. Puhemiehistö voi tässä tarkoituksessa tilapäisesti muuttaa eläkejärjestelmää tulevaisuutta varten määrätyksi ajaksi edellyttäen, että se noudattaa EY 199 artiklan oikeusperustaa, mutta sen pitää säilyttää saavutetut oikeudet, erityisesti sellaisten entisten jäsenten oikeudet, jotka jo saavat eläkettä tai jotka ovat suorittaneet maksuja rahastoon ja odottavat edelleen eläkkeen maksamista. Kuten [saavutettujen oikeuksien kunnioittamisen periaatteen ulottuvuuden tarkastelusta] ilmenee, tämä periaate ei ole esteenä sille, että parametrien muuttaminen vaikuttaa edustajantointa hoitavien jäsenten eläkeoikeuksiin muutosten voimaantulosta lähtien.”

53 Tästä on todettava, että parlamentin pääsihteerin 24.11.2005 antama tiedonanto tukee pikemminkin parlamentin kuin kantajan näkemystä. Sillä aivan kuten kantaja itse toteaa kannekirjelmän 29 kohdassa, tässä tiedoksiannossa erotetaan toisistaan kolme henkilöryhmää: entiset jäsenet, jotka jo saavat eläkettä, entiset jäsenet, jotka ovat suorittaneet maksuja rahastoon ja odottavat vielä eläkkeen maksamista, ja edustajantoimessa olevat jäsenet, jotka suorittavat maksuja rahastoon. Kantaja kuului 24.11.2005, jolloin tämä tiedonanto julkaistiin, samoin kuin 1.4.2009 kolmanteen ryhmään eli edustajantoimessa olevien jäsenten ryhmään. Kyseisessä tiedonannossa ilmaistaan selvästi, että vaikka kahteen ensimmäiseen ryhmään sovelletaan saavutettujen oikeuksien suojan periaatetta, tämä periaate ei ole esteenä sille, että eläkejärjestelmän

muuttaminen vaikuttaa tulevaisuudessa kolmanteen ryhmään kuuluvien jäsenten eläkeoikeuksiin, ja tällainen vaikutus voi alkaa puhemiehistön hyväksymien muutosten voimaantulopäivästä.

54 Kolmanneksi kantaja vetoaa jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 27 artiklan 2 kohtaan, joka koskee saavutettujen oikeuksien suojaa. Koska nämä säännöt tulivat voimaan kuitenkin vasta 14.7.2009, kuten kantaja itse korostaa kannekirjelmän 26 kohdassa, tätä artiklaa ei voida soveltaa puhemiehistön 1.4.2009 tekemään päätökseen, joka tuli voimaan ennen sitä, ja lisäksi on huomattava, kuten edellä 46 kohdassa on todettu, että kantaja ei ole pystynyt osoittamaan, että hänellä olisi jokin suojattava, ennen hänen edustajantoimensa päättymistä 14.7.2009 saavutettu oikeus. Kantaja ei siis voi vedota jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 27 artiklan 2 kohtaan.

55 Neljänneksi kantaja esittää väitteen väärinkäytöstä merkitsevästä siirtymätoimenpiteiden puuttumisesta. Tältä osin tässä vaiheessa riittää sen toteaminen, ettei väite ole merkityksellinen saavutettujen oikeuksien loukkaamista koskevan kanneperusteen yhteydessä. Sitä siis tarkastellaan toisen kanneperusteen käsittelyn yhteydessä.

56 Edellä esitetyn perusteella saavutettujen oikeuksien loukkaamista koskeva ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

Toinen osa, joka koskee oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden loukkaamista

– Oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista koskeva väite

57 Vedotessaan oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamiseen kantaja esittää kaksi pääasiallista väitettä. Ensiksi kantaja väittää, että 1.4.2009 tehtyä päätöstä tehdessään

puhemiehistö on loukannut lisäeläkesopimukseen liittyvää oikeusvarmuutta ja sopimusten jatkuvuuden periaatetta. Toiseksi kantaja on sitä mieltä, että puhemiehistö ei ollut toimivaltainen muuttamaan 12.6.1990 hyväksyttyjä sääntöjä. Kolmanneksi se katsoo, että riidanalaisella päätöksellä on taannehtivia vaikutuksia.

58 Aluksi on todettava, että lisäeläkejärjestelmä kuuluu yksinomaan sellaisten julkisen vallan valtaoikeuksien piiriin, jotka parlamentille on annettu, jotta se voi suorittaa sille perustamissopimuksissa uskottuja tehtäviä.

59 Nimittäin kaikissa parlamentaarisissa järjestelmissä keskeisiä huolenaiheita on parlamentin jäsenten – jotka ovat kansan edustajia, joiden oletetaan palvelevan kansan yleistä etua – riippumattomuuden, myös heidän taloudellisen riippumattomuutensa, takaaminen. Kuten jäsenten asemaa koskevien sääntöjen johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa on todettu, primaarioikeuden teksteissä ei mainita parlamentin jäsenen vapautta eikä riippumattomuutta. Parlamentin työjärjestyksen 2 artiklassa kuitenkin määrätään, että ”jäsenet ovat edustajantoimessaan itsenäiset”. Samoin säädetään jäsenten asemaa koskevien sääntöjen 2 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan ”jäsenet ovat itsenäisiä ja riippumattomia” ja samojen sääntöjen 9 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenillä on oikeus kohtuulliseen edustajanpalkkioon, joka takaa heidän riippumattomuutensa”. Vaikka jäsenten asemaa koskevat säännöt tulivat voimaan vasta 14.7.2009 eivätkä ne siis ole käsiteltävään asiaan sovellettavia, nämä säännökset, ja erityisesti viimeisin niistä, johtuvat kaikille demokraattisille parlamentaarisille edustusjärjestelmille ominaisesta yleisestä periaatteesta. Tästä on syytä korostaa, että sellaisen asianmukaisen taloudellisen korvauksen takaamista, jolla turvataan jäsenen riippumattomuus, ei voida rajata ainoastaan toimikauteen, vaan sen pitää kattaa asianmukaisessa määrin myös siirtymäkausi toimikauden jälkeen, ja siihen pitää sisältyä eläke, joka on suhteessa sen ajanjakson pituuteen, jonka jäsen on kuulunut parlamenttiin. Tällainen jäsenten taloudellisen riippumattomuuden takaamisen käsite on vahvistettu myös säännöksissä, jotka koskevat komission ja unionin tuomioistuinten jäseniä, joita koskee samankaltainen tarve varmistaa, että he voivat hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomasti suhteessa yksittäisiin etuihin.

60 Tästä seuraa, että käsiteltävän oikeusriidan kohteena oleva lisäeläkejärjestelmä on osa lainsäädäntöä, jonka tavoitteena on taata yleisen edun nimissä jäsenten taloudellinen riippumattomuus. Tästä on syytä muistuttaa, että ennen jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantuloa jäsenten palkkausjärjestelyihin sovellettiin kansallista lainsäädäntöä (ks. vastaavasti asia 208/80, Bruce of Donington, tuomio 15.9.1981, Kok., s. 2205, 12 ja 21 kohta), ja niissä oli hyvin suuria eroja erityisesti tehtävien hoitamisesta maksettavien korvausten ja eläkejärjestelmien osalta. Tällaisessa tilanteessa otettiin käyttöön lisäeläkejärjestelmä siirtymäkaudeksi odotettaessa jäsenten asemaa koskevien yhteisten sääntöjen voimaantuloa turvan vähimmäistason takaamiseksi erityisesti sellaisista jäsenvaltioista peräisin oleville parlamentin jäsenille, joissa jäsenille taatun eläkejärjestelmän taso oli riittämätön. Tämä tilapäisyys ilmenee lisäksi nimenomaisesti 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 1 artiklan 1 kohdasta, jolla lisäeläkejärjestelmä otettiin käyttöön ”jäsenten asemaa koskevien yhteisten sääntöjen laatimiseen asti”.

61 Lisäeläkejärjestelmän perustamista ja tarvittaessa sen muuttamista on siis pidettävä sisäisinä järjestelytoimina, jotka on tarkoitettu parlamentin moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ja tällaisina ne ovat osa julkisen vallan valtaoikeuksia, jotka parlamentille on annettu sille perustamissopimuksissa uskottujen tehtävien suorittamiseksi. Parlamentin ja sen jäsenten tästä järjestelmästä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat näin ollen niitä yhdistävien sääntöjen piirin eivätkä perustu sopimukseen vaan julkisoikeuteen. Lisäksi on otettava huomioon, että koska asiaa koskevat oikeussäännöt, ja erityisesti lisäeläkejärjestelmään liittymisestä mahdollisesti kantajalle johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, ovat parlamentin yksipuolisesti määrittelemiä, se, että kantaja on liittynyt vapaaehtoisesti mainittuun järjestelmään, ei muuta hänen ja parlamentin välisen suhteen luonnetta, sillä sitä säännellään edelleen julkioikeudellisesti.

62 Tästä seuraa, että ”lisäeläkejärjestelmäsopimukseen kohdistuvan” oikeusvarmuuden periaatteen ja sopimusten jatkuvuuden periaatteen loukkaamista koskevat kantajan väitteet on hylättävä.

63 Samoin on syytä hylätä kantajan ensimmäisen kanneperusteen toisen osan yhteydessä esittämä väite, jonka mukaan puhemiehistö ei ollut toimivaltainen muuttamaan 12.6.1990 hyväksyttyjä sääntöjä.

64 Nimittäin oikeuskäytännön mukaan silloin, kun säännökset ovat parlamentin sisäisiä järjestelytoimia, ne kuuluvat sen toimivaltaan sekä toimiin, joihin se voi ryhtyä EY 199 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla (ks. vastaavasti edellä 60 kohdassa mainittu asia Bruce of Donington, tuomion 15 kohta). Kuten edellä on esitetty, lisäeläkejärjestelmän perustamista ja tarvittaessa sen muuttamista on siis pidettävä sisäisinä järjestelytoimina, joiden tarkoituksena on parlamentin moitteettoman toiminnan varmistaminen. Tästä on syytä korostaa, että 12.6.1990 hyväksytyt säännöt ovat osa kuluja ja korvauksia koskevia sääntöjä, jotka puhemiehistö on hyväksynyt parlamentin työjärjestyksen, sellaisena kuin sitä sovelletaan käsiteltävän asian tosiseikkoihin, 22 artiklan 2 kohdan nojalla, jossa puhemiehistölle annetaan valtuus määrätä muun muassa jäseniä koskevista taloudellisista, organisatorisista ja hallinnollisista kysymyksistä (ks. edellä 1–3 kohta). Työjärjestys puolestaan on hyväksytty EY 199 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, jonka mukaan parlamentti vahvistaa työjärjestyksensä. Näin ollen kantajan väite, jonka mukaan puhemiehistöllä ei ollut toimivaltaa antaa 1.4.2009 tehtyä päätöstä, ei voi menestyä.

65 Siltä osin kuin kantajan aikomuksena on ollut vedota oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamiseen myös muutoin kuin sopimusoikeudellisessa yhteydessä, on muistutettava, että oikeusvarmuutta koskevan perustavan vaatimuksen eri muodoissaan tarkoituksena on taata niiden tilanteiden ja oikeudellisten suhteiden ennakoitavuus, joihin yhteisön oikeutta sovelletaan (asia C-63/93, Duff ym., tuomio 15.2.1996, Kok., s. I-569, 20 kohta; asia T-73/95, Oliveira v. komissio, tuomio 19.3.1997, Kok., s. II-381, 29 kohta ja asia T-20/03, Kahla/Thüringen Porzellan v. komissio, tuomio 24.9.2008, Kok., s. II-2305, 136 kohta). Oikeusvarmuuden periaate estää muun muassa sen, että yhteisön säädöksen soveltamisen alkamisajankohta on aikaisempi kuin julkaisuajankohta (asia 98/78, Racke, tuomio 25.1.1979, Kok., s. 69, 88 kohta; asia 224/82,

Meiko-Konservenfabrik, tuomio 14.7.1983, Kok., s. 2539, 12 kohta ja asia T-357/02, Freistaat Sachsen v. komissio, tuomio 3.5.2007, Kok., s. II-1261, 95 kohta). Käsiteltävässä asiassa asiakirjoista ei ilmene, että puhemiehistön 1.4.2009 tekemällä päätöksellä olisi ollut oikeudellisia vaikutuksia ennen kuin se annettiin tiedoksi kaikille jäsenille 18.5.2009. Eläkkeen osittain kertasuorituksena maksamisen mahdollisuuden kumoamista nimittäin alettiin soveltaa vasta tästä päivästä alkaen. Näin tämä päätös ei ole vaikuttanut sellaisiin jäseniin, jotka ovat jättäneet toimensa ja siis hankkineet oikeudet lisäeläkkeeseen ennen tätä päivää.

66 Tästä seuraa, että toisin kuin kantaja väittää, riidanalaisella päätöksellä ei ole taannehtivia vaikutuksia.

67 Oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista koskeva väite on siis syytä hylätä kokonaisuudessaan perusteettomana.

– Luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeva väite

68 Kantaja korostaa aluksi, että hän on suorittanut eläkemaksuja lisäeläkejärjestelmään kymmenen vuoden ajan sellaisten selkeiden ja ennalta määriteltyjen ehtojen mukaisesti, jotka antoivat hänelle perustellun syyn uskoa, että hän voi saada osan eläkkeestään kertasuorituksena. Puhemiehistön tavoittelema päämäärä ei siis voi olla ensisijainen suhteessa kantajan intressiin säilyttää saavutetut oikeutensa. Lisäksi kantajan mukaan tätä perusteltua luottamusta vahvistivat parlamentin hallinnon vuoden 2009 tammikuussa laatimat ennakkolaskelmat ja ASBL:n 27.4.2001 esittämät esimerkkilaskelmat. Kaikissa näissä laskelmissa mainitaan mahdollisuudesta saada osa hänen eläkkeestään kertasuorituksena. Parlamentti on hänen mukaansa lopuksi myöntänyt puhemiehistön 1.4.2009 tekemässä päätöksessä, että sen on taattava

lisäeläkejärjestelmään liittyneille jäsenille annettujen sitoumusten noudattaminen rahaston tilanteesta riippumatta.

69 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksityinen oikeussubjekti voi vedota luottamuksensuojaan vain, jos hallinto on antanut sille täsmällisiä vakuutteluja, joista on syntynyt tälle perusteltuja odotuksia. Tällaisia vakuutteluja ovat täsmälliset, ehdottomat ja yhtäpitävät tiedot, jotka on antanut valtuudet omaava ja luotettava taho (ks. yhdistetyt asiat T-66/96 ja T-221/97, Mellett v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 21.7.1998, Kok. H., s. I-A-449 ja II-1305, 104 ja 107 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia T-273/01, Innova Privat-Akademie v. komissio, tuomio 19.3.2003, Kok., s. II-1093, 26 kohta).

70 Ensinnäkään sitä, että kantajan liittyessä vuoden 1999 heinäkuussa lisäeläkejärjestelmään oli olemassa mahdollisuus saada osa eläkkeestä kertasuorituksena, ei voida pitää parlamentin antamana vakuutuksena siitä, ettei tämän järjestelmän ehtoja muuteta tulevaisuudessa.

71 ASBL:n 27.4.2001 esittämistä arvioista on toiseksi mainittava, että ne eivät ensinnäkään ole peräisin parlamentista. Kyse ei siis ole oikeuskäytännössä tarkoitetusta valtuudet omaavasta ja luotettavasta hallinnollisesta lähteestä, joten mainitut laskelmat eivät ole luonteeltaan sellaisia, että kantajan perusteltu luottamus voisi perustua niihin. Lisäksi nämä laskelmat, joita käsiteltiin kohdassa, jonka otsikko oli ”Ohje C”, oli joka tapauksessa osoitettu kaikille parlamentin nykyisille ja entisille lisäeläkejärjestelmään liittyneille jäsenille, kuten asiakirjan johdannosta ilmenee. Kyseisessä asiakirjassa oli lisäksi ainoastaan esimerkkilaskelmia, ja ASBL täsmensi selvästi, että kyseiset arviot eivät koskeneet niitä parlamentin jäseniä, jotka olivat vielä toimessa. Mikään näiden laskelmien osatekijöistä ei myöskään ollut nominatiivinen, täsmällinen tai ehdoton. Tästä seuraa, että kyse oli pelkästään suuntaa antavasta, yleisesti sovellettavasta ohjeesta, joka oli esitetty esimerkkinä, eikä siitä ole voinut syntyä kantajalle perusteltua luottamusta lisäeläkkeen maksutapaan.

72 Kolmanneksi on huomattava, että hallinnon 8.1.2009 esittämistä laskelmista toimitetun asiakirjan otsikossa oli nimenomaisesti todettu, että ne olivat ainoastaan tilapäisiä. Nämä laskelmat oli toimitettu olettaen, että kantaja jäi eläkkeelle kuudennen lainsäädäntökauden päättyessä, sillä 1.8.2009 oli mainittu päivänä, jolloin eläkeoikeudet on hankittu, ja sen vuoksi, että kantajan suorittamat maksut on otettu huomioon vuoden 2009 heinäkuuhun asti. Tästä seuraa, että kyseiset laskelmat olivat luonteeltaan hypoteettisia, koska parlamentti ei voinut tehdä sitoumuksia, jotka liittyivät kantajan toimikauden päättymispäivään eikä etenkään siihen, että 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen määräykset ja erityisesti eläkkeen erityiset maksutavat pysyvät ennallaan. Tästä seuraa, että hallinnon 8.1.2009 tekemät laskelmat eivät voineet olla edellä 69 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuja vakuutteluja. Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että aiemmin on jo todettu, että nimitysvaltuuden omaavan viranomaisen toimivaltaisten osastojen EU-virkamiehille tiedoksi toimittamat näiden eläkeoikeuksia koskevat laskelmat eivät ole luonteeltaan sellaisia toimia, että niistä syntyy niiden vastaanottajalle oikeuksia (yhdistetyt asiat 19/69, 20/69, 25/69 ja 30/69, Richez-Parise ym. v. komissio, tuomio 28.5.1970, Kok., s. 325, 18–20 kohta). Tätä oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa nyt käsiteltävään asiaan soveltuvin osin.

73 Neljänneksi on myönnettävä, että sen lisäksi, että puhemiehistö teki 1.4.2009 pitämässään kokouksessa samana päivänä päivätyn päätöksen, se myös sitoutui parlamentin nimissä ”turvaamaan eläkejärjestelmän jäsenille oikeuden lisäeläkkeeseen, joka säilyy hankittuna rahastossa sen ehtymisen jälkeen, ja sen, että vastaavasti rahaston kaikkien eläkeoikeuksien maksamisen jälkeen jäljelle jäävä pääoma siirtyy Euroopan parlamentille”. Tällä sitoumuksella pyritään kuitenkin selvästi ainoastaan turvaamaan parlamentin jäsenten saavutetut eläkeoikeudet siinä todennäköisessä tilanteessa, että eläkerahasto ehtyy ennen kuin sen jäsenille kertyneet eläkeoikeudet on maksettu kokonaisuudessaan. Kuten edellä 46–51 kohdassa on esitetty, erityiset maksutavat eivät kuulu näihin saavutettuihin oikeuksiin, joten parlamentin 1.4.2009 antamasta sitoumuksesta ei ole voinut syntyä kantajalle tältä osin perusteltua luottamusta.

74 Parlamentin pääsihteerin 24.11.2005 antaman tiedonannon katkelmassa, joka on mainittu edellä 52 kohdassa ja johon kantaja on itse vedonnut, mainitaan nimenomaisesti se mahdollisuus, että lisäeläkejärjestelmää koskevien sääntöjen muutokset voivat vaikuttaa toimessa olevien parlamentin jäsenten, joihin kantaja kuului, lisäeläkeoikeuksiin. Tästä seuraa, että kantajan hallinnolta saamat tiedot eivät missään tapauksessa ole voineet olla yhtäpitäviä siinä mielessä, että kantaja olisi saavuttanut oikeuden erityisiin maksutapoihin.

75 Edellä esitetystä seuraa, että tiedot, joihin kantaja vetoaa, eivät olleet edellä 69 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä eivätkä ne voi nyt käsiteltävässä asiassa toimia osoituksena luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisesta.

76 Näin ollen luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeva väite ja siis ensimmäinen kanneperuste kokonaisuudessaan on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista

Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskeva väite

77 Kantaja väittää, että puhemiehistön 9.3.2009 tekemä väliaikainen päätös on syrjivä, koska siinä poistetaan mahdollisuus nostaa osa eläkkeestä kertasuorituksena, mutta ei säädetä siirtymätoimenpiteistä. Tästä kantaja esittää kaksi yhteisön eläkejärjestelmien

muuttamiseen liittyvää esimerkkiä, joissa neuvosto on sen mukaan säätänyt siirtymätoimenpiteistä, jotka ovat liittyneet uusien oikeuksien hankkimisen lisäksi myös eläkeoikeuden syntymisen ehtoihin.

78 Parlamentti kiistää nämä väitteet.

79 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukataan, jos kahta henkilöryhmää, joiden tosiasiallisessa ja oikeudellisessa asemassa ei ole olennaisia eroja, kohdellaan eri tavoin tai jos erilaisia tilanteita kohdellaan samalla tavoin (asia T-100/92, La Pietra v. komissio, tuomio 15.3.1994, Kok. H., s. I-A-83 ja II-275, 50 kohta ja asia T-66/95, Kuchlenz-Winter v. komissio, tuomio 16.4.1997, Kok., s. II-637, 55 kohta; ks. vastaavasti asia T-251/02, E v. komissio, tuomio 13.12.2004, Kok. H., s. I-A-359 ja II-1643, 123 kohta).

80 Tältä osin on todettava, että puhemiehistön 1.4.2009 tekemää päätöstä sovelletaan samalla tavalla kaikkiin lisäeläkejärjestelmään liittyneisiin parlamentin nykyisiin ja entisiin jäseniin. Kaikki kyseisen päätöksen voimaantulon jälkeen eläkkeelle jäävät jäsenet ovat nimittäin tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa, jossa ei ole olennaisia eroja, ja heitä on kohdeltava samalla tavalla.

81 Kantaja vertaa parlamentin jäsenten lisäeläkejärjestelmän muuttamista EU-virkamiesten eläkejärjestelmän muuttamiseen, joka toteutettiin saattamalla voimaan Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta 22.3.2004 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 723/2004 (EUVL L 124, s. 1), sekä komission

puheenjohtajan ja jäsenten sekä yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomarien, julkisasiamiesten ja kirjaajan sekä yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin, jäsenten ja kirjaajan palkkajärjestelyistä annetun asetuksen N:o 422/67/ETY, N:o 5/67/Euratom muuttamisesta 30.4.2004 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1292/2004 (EUVL L 243, 2. 23). Kantaja pyrkii näin osoittamaan, että hänellä olisi pitänyt olla oikeus siirtymätoimenpiteisiin samoin kuin näissä asetuksissa tarkoitetuilla henkilöillä.

82 Kantajan tilanne ei kuitenkaan ole rinnastettavissa hänen mainitsemissaan asetuksissa tarkoitettujen henkilöiden tilanteeseen. Ensiksi EU-virkamiesten eläkejärjestelmän muuttamisesta kantaja viittaa yksinomaan näiden eläkeiän nostamiseen, josta säädettiin asetuksella N:o 723/2004. Tästä on syytä muistuttaa, kuten edellä 34 kohdasta ilmenee, että tämän oikeusriidan kohteena eivät ole puhemiehistön 1.4.2009 tekemään päätökseen sisältyvä määräys eläkeiän nostosta eikä varhaiseläkkeelle jäämistä koskevan mahdollisuuden poistaminen. Kantaja on näin ollen erilaisessa tilanteessa kuin kantajan itsensä mainitsemat EU-virkamiehet, eikä hän näin ollen voi vedota heidän kohtelemiseensa eri tavalla.

83 Toiseksi kuten mainitusta asetuksen N:o 1292/2004 1 artiklan 5 kohdasta ilmenee, komission ja unionin tuomioistuinten jäsenten eläkejärjestelmään tehtyihin muutoksiin sisältyi eläkeoikeuksien kertymäprosentin alentaminen ja näin ollen näiden henkilöiden mahdollisen eläkkeen määrän pieneneminen. Hyväksytyillä siirtymätoimenpiteillä kyseisten toimielinten jäsenten eläkeoikeuksien kertymäprosentti säilytettiin tältä osin 1.4.2004 tasolla. Nyt käsiteltävässä asiassa sitä vastoin puhemiehistön 1.4.2009 tekemällä päätöksellä ei muutettu kantajan eläkkeen määrää eikä eläkeoikeuksien kertymäprosenttia. Poistettaessa mahdollisuus, jonka mukaan osan eläkkeestä voi saada kertasuorituksena, poistuu nimittäin ainoastaan yksi eläkkeen

maksutapa ilman, että se vaikuttaa lisäeläkejärjestelmään liittyneiden parlamentin jäsenten eläkkeiden vakuutusmatemaattiseen arvoon.

84 Tältä osin parlamentti on korostanut eikä kantaja ole sitä kiistänyt, että mahdollisuuden, jonka mukaan osa eläkkeestä voidaan maksaa kertasuorituksena, tarkoituksena oli alkujaan olla yleisesti taloudellisesti neutraali verrattuna koko eläkkeen maksamiseen kuukausierinä. Tämän erityisen maksutavan vakuutusmatemaattista neutraaliutta on korostettu myös lisäeläkejärjestelmään liittyneille osoitetussa ASBL:n 27.1.2001 laatimassa ja kantajan itse esittämässä tiedotteessa, jonka otsikkona on ”Ohje C” (ks. edellä 71 kohta). Tiedotteen kyseinen teksti on seuraava:

”Lisäksi on otettava huomioon se, että sekä varhaiseläke että kiinteä summa lasketaan siten, että ne ovat rahastolle taloudellisesti neutraaleja. Toisin sanoen jos nämä vaihtoehdot voivat merkitä ’voittoa’ joillekin rahastoon liittyneille – jotka ovat esimerkiksi käyttäneet mahdollisuutta valita joko ’varhaiseläke’ tai ’kiinteä summa’ tai molemmat ja sitten menehtyvät ennenaikaisesti – jompikumpi tai molemmat näistä vaihtoehdoista merkitsevät ’tappiota’ muille rahastoon liittyneille, jotka elävät poikkeuksellisen pitkään.”

85 Tätä on siis käsiteltävänä tosiseikkana, jota asianosaiset eivät ole kiistäneet ja jota unionin yleisen tuomioistuimen ei itse pidä tarkistaa. Lähtökohtaisesti on siis oletettava, että eläkkeen vuotuisen määrän pieneneminen siinä tapauksessa, että osa maksetaan kertasuorituksena siten kuin 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 4 artiklan 4 kohtaan sisältyvästä taulukosta käy ilmi, vastaa kertasuorituksen oikeaa vakuutusmatemaattista arvoa. Tältä osin on täsmennettävä, että tämä olettama pätee parlamentin jäsenen iästä riippumatta, koska kyseisessä taulukossa kertasuorituksen arvo

muuttuu sen mukaan, minkä ikäinen jäsen on sinä päivänä, kun oikeus eläkkeeseen alkaa, ja siinä otetaan näin huomioon yksilöllinen elinikäodote.

86 Tästä seuraa, että toisin kuin asetuksella N:o 1292/2004 toteutetuilla komission ja unionin tuomioistuinten jäsenten eläkejärjestelmän muutoksilla, puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen perusteella toteutetut lisäeläkejärjestelmän muutokset eivät vaikuta tähän viimeksi mainittuun järjestelmään liittyneiden jäsenten odotettavissa olevan eläkkeen vakuutusmatemaattiseen arvoon.

87 Koska eläkeoikeuksien vakuutusmatemaattiseen arvoon vaikuttaneiden muutosten osalta yhtäältä parlamentin jäsenet ja toisaalta komission ja unionin tuomioistuinten jäsenet olivat tosiasiallisesti ja oikeudellisesti olennaisesti erilaisissa tilanteissa, siirtymätoimenpiteiden osalta heihin on voitu soveltaa erilaista kohtelua.

88 Tässä yhteydessä on myös hylättävä kantajan ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä esittämä väite, jonka mukaan parlamentti on käyttänyt väärin harkintavaltaansa, koska se ei määrännyt siirtymätoimenpiteitä, siinäkin tapauksessa, että väärinkäyttö näytetään toteen. Kuten edellä esitetystä tarkastelusta yhtäältä käy ilmi, kantaja ei voinut vedota puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen voimaantulon ajankohtana saavutettuihin oikeuksiin (ks. edellä 46 kohta), ja toisaalta eläkkeen osittain kertasuorituksena nostamisen mahdollisuuden poistaminen ei vaikuttanut kantajan odotettavissa olevan eläkkeen vakuutusmatemaattiseen arvoon (ks. edellä 86 kohta).

89 Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskeva väite on näin ollen hylättävä.

Suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva väite

90 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös vahingoittaa suhteettomasti hänen etujaan. Hän katsoo, että hänen eläkeoikeuksiensa kertasuorituksena maksettavaa osaa voitiin poistamisen sijasta pienentää ilman, että siitä aiheutuu rahastolle taloudellisia vaikeuksia. Hän pyytää lisäksi parlamentilta tarkkaa tietoa niiden jäsenten, entisten jäsenten ja näiden oikeudenomistajien määrästä, joihin puhemiehistön 9.3. ja 1.4.2009 tekemät päätökset vaikuttavat.

91 Aluksi on muistettava, että suhteellisuusperiaatteen mukaan yhteisön säännöstön lainmukaisuuden edellytyksenä on, että säännöstössä käyttöön otetuilla keinoilla voidaan toteuttaa kyseisellä säännöstöllä lainmukaisesti tavoitellut tavoitteet ja että näillä keinoilla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava (ks. asia T-162/94, NMB France ym. v. komissio, tuomio 5.6.1996, Kok., s. II-427, 69 kohta).

92 Lisäksi yhteisön oikeuden yleisen periaatteen mukaan toimen laillisuutta arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen tekemisajankohdan oikeudelliset ja tosiasialliset olosuhteet (ks. yhdistetyt asiat T-125/03 R ja T-253/03 R, Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals v. komissio, puheenjohtajan määräys 30.10.2003, Kok., s. II-4771, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti asia C-449/98 P, IECC v. komissio, tuomio 17.5.2001, Kok., s. I-3875, 87 kohta, ja asia T-296/97, Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000, Kok., s. II-3871, 86 kohta). Näin ollen toisin kuin kantaja on istunnossa väittänyt, lisäeläkerahaston varojen myöhempää mahdollisesti positiivista

kehitystä ei voida ottaa huomioon tarkasteltaessa puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen yhteydessä toteuttamien toimenpiteiden oikeasuhteisuutta.

– Tavoitellun päämäärän oikeutus

93 Tavoitellun päämäärän oikeuttamisesta puhemiehistö on esittänyt 1.4.2009 tekemänsä päätöksen yhteydessä neljä tavoitetta eli tavoitteet

– varmistaa, että parlamentin jäsenet, jotka ovat suorittaneet maksuja vapaaehtoiseen lisäeläkejärjestelmään, saavat eläkettä kyseisestä järjestelmästä;

– välttää siinä määrin kuin mahdollista kaikenlainen taloudellinen vaikutus eurooppalaisiin veronmaksajiin;

– varmistaa, että kaikki kustannukset jaetaan tasapuolisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon tarve selittää päätökset yleisölle;

– säilyttää siinä määrin kuin mahdollista eläkerahaston likviditeetti.

94 On katsottava, että lisäeläkejärjestelmän sääntelyä koskevan toimivaltansa käyttämisen yhteydessä (ks. edellä 64 kohta) parlamentti voi oikeutetusti pyrkiä näihin tavoitteisiin.

– Tavoitteen saavuttamiseksi toteutettujen toimenpiteiden soveltuvuus

95 Tavoitteen saavuttamiseksi toteutettujen toimenpiteiden soveltuvuudesta on syytä muistaa eläkerahaston taloudellinen tilanne vuoden 2009 alussa, sellaisena kuin se on kuvattu muun muassa parlamentin pääsihteerin 1.4.2009 puhemiehistön jäsenille antaman tiedonannon 4–6 kohdassa sekä puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen johdanto-osan ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa. Tälle tilanteelle oli ominaista sen selvä heikentyminen, joka oli seurausta silloisesta finanssi- ja talouskriisistä sekä siitä, että parlamentin jäsenten asemaa koskevien sääntöjen vuoden 2009 heinäkuussa tapahtuneen voimaantulon jälkeen oli vakuutettujen pakollisten maksujen lakkaamisen ja sijoitusten tuottojen riittämättömyyden vuoksi olemassa vaara siitä, ettei rahaston likviditeetti riitä eläkkeiden maksuvelvoitteista suoriutumiseen.

96 Erityisesti on huomattava muutos rahaston varojen arvossa, joka on vuoden 2006 lopusta vuoden 2009 alkuun laskenut 28,3 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee:

	31.12.2006	30.6.2007	30.6.2008	30.9.2008	31.12.2008	28.2.2009
Varojen arvo (EUR)	202 153 585	218 083 135	189 406 299	180 628 488	159 047 636	144 973 916

97 Samoin maksettavien eläkkeiden kattavuusaste, joka oli 30.6.2007 92 prosenttia, oli 31.12.2008 mennessä laskenut 63 prosenttiin.

98 Lisäksi on huomattava, että parlamentin pääsihteerin 1.4.2009 antaman tiedonannon mukaan maksettavien eläkkeiden kuukausittaisiksi kustannuksiksi oli arvioitu 1 000 000 euroa vuoden 2009 elokuusta alkaen. Unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin antamassaan vastauksessa parlamentti täsmensi, että se oli arvioinut 1.4.2009, että 105 lisäeläkejärjestelmään liittynyttä jäsentä hakevat eläkettä vuoden 2009 toisella vuosipuoliskolla. Tämän luvun suuruus oli laskettu ottaen huomioon ainoastaan ne järjestelmään liittyneet jäsenet, jotka täyttivät 60 vuotta vuoden 2009 toisella vuosipuoliskolla, ja arvioiden jäsenten keskimääräiseksi vaihtuvuudeksi 50 prosenttia. Jos kaikki nämä 105 jäsentä olisivat hakeneet 25 prosenttia lisäeläkkeestään kertasuorituksena, siitä olisi aiheutunut rahastolle noin 7 900 000 euron lisäkustannukset, minkä vuoksi se olisi heikko likviditeettitilanne huomioon ottaen ollut pakotettu realisoimaan osan varoistaan talouskriisin vuoksi hyvin alhaiseen hintaan. Parlamentin toimittamista eläkerahaston likviditeettejä koskevista 28.2.2009 päivätyistä kertomuksista ilmenee tästä, että kyseisenä päivänä ASBL:ään ja SICAV:hen kertyneet likvidit varat eli varat, jotka ovat käytettävissä välittömästi ilman lisäkustannuksia tavanomaisista velvoitteista suoriutumiseen, olivat noin 5 000 000 euroa.

99 Parlamentin esittämiä laskelmia ja ennusteita on pidettävä uskottavina. Erityisesti sen ilmoittama 7 900 000 euron kokonaissumma siinä tapauksessa, että yhteensä 105 jäsentä, jotka voivat hakea eläkettään vuoden 2009 toisen vuosipuoliskon aikana, olisivat hakeneet eläkkeensä 25 prosentin osuuden maksamista kertasuorituksena, vaikuttaa realistiselta. Se on nimittäin keskimäärin 75 250 euroa lisäeläkejärjestelmään liittynyttä jäsentä kohden, joka on likimain yhtä paljon kuin runsaan 81 400 euron kertasuoritus, jonka kantaja olisi voinut saada puhemiehistön 1.4.2009 tekemällä päätöksellä kumottujen 12.6.1990 hyväksyttyjen sääntöjen 4 artiklan perusteella.

100 Kaikkien näiden seikkojen perusteella voidaan katsoa, että puhemiehistön 1.4.2009 tekemällä päätöksellä ja erityisesti eläkkeen osittain kertasuorituksena nostamisen mahdollisuuden poistamisella onnistuttiin välttymään sillä hetkellä eläkerahaston likviditeettikriisiltä, arvopapereiden myynniltä epäsuotuisissa olosuhteissa ja

huomattavalta tulonmenetykseltä. Näin päätöksellä onnistuttiin saavuttamaan neljäs edellä 93 kohdassa tarkoitetuista päämääristä. Lisäksi tällä toimenpiteellä pystyttiin ainakin edistämään kolmen muun tavoitteen toteutumista, vaikka se ei tietenkään ollut riittävä niiden toteutumiseksi. Sillä ei kuitenkaan ylitetty sitä, mikä oli tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten edellä 91 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä edellytetään.

101 Kantaja ei ole kiistänyt yleisesti eläkerahaston taloudellista tilannetta sellaisena kuin se on kuvattu edellä 95–98 kohdassa, mutta esittää kolme väitettä, joilla hän kiistää puhemiehistön 1.4.2009 tekemän päätöksen yhteydessä toteutettujen toimenpiteiden tarpeellisuuden.

102 Ensimmäiseksi kantaja vetoaa parlamentin riippumattomien vakuutusmatematiikan asiantuntijoiden lausuntoon, joka on esitetty vakuutusmatematiikan alan konsultointiyhtiön tekemän tutkimuksen yhteydessä. Tässä parlamentin rahoittamassa tutkimuksessa, joka on tehty vuoden 2007 lokakuussa, analysoidaan eläkerahaston taloudellista tilannetta niiden vaikutusten kannalta, jotka johtuvat jäsenten asemaa koskevien sääntöjen voimaantulosta vuonna 2009. Tämän kertomuksen tiivistelmän 4 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Kertasuorituksena maksamisessa käytetyt muuntokertoimet verrattuina Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien taulukoiden vastaaviin kertoimiin, jaettuina neljällä, ovat lähes neutraaleja. Jos jäsen päättää valita maksamisen kertasuorituksena eläkeiässä, siitä ei aiheudu mitään vajetta rahoitukseen eikä se vaikuta Euroopan parlamentin eikä sen jäsenten maksaman eläkemaksun suuruuteen.”

103 Tästä on todettava, että tutkimus valmistui vuoden 2007 marraskuussa ja se perustui 30.6.2007 ajantasaistettuihin tietoihin. Siinä on nimenomaisesti täsmennetty, että tutkimus perustuu oletuksiin, jotka hyvin todennäköisesti poikkeavat todellisesta

kehityksestä tulevaisuudessa. Tutkijoilla on esimerkiksi ollut lähtökohtana 30.6.2007 edeltäneen ajan kehityksen tulevaisuudennäkymiin perustuva oletus siitä, että rahaston varojen vuosittainen tuotto olisi 6,99 prosenttia. Kuten edellä 96 kohdassa esitetystä taulukosta ilmenee, varojen arvon kehitys on kuitenkin ollut 30.6.2007 lähtien aina 28.2.2009 asti jatkuvasti negatiivista, joten todellinen kehitys on osoittanut tuotto-odotukset virheellisiksi.

104 Tällaisilla vakuutusmatemaattisen tutkimuksen päätelmillä, jotka perustuivat selvästi vanhentuneisiin tietoihin ja 1.4.2009 mennessä virheellisiksi osoittautuneisiin oletuksiin, ei siis ole mitään merkitystä lisäeläkejärjestelmän taloudellisen tilanteen kannalta tuona samana päivänä tehdyn puhemiehistön päätöksen tekemisajankohtana. Ne eivät varsinkaan ole sellaisia, että ne horjuttaisivat vuoden 2009 helmikuussa tehtyjä ennakkolaskelmia, kun otetaan huomioon tuona ajankohtana vallinnut taloudellinen tilanne.

105 Vakuutusmatemaattisen tutkimuksen tekijöiden antamaa lausuntoa koskeva väite on siis hylättävä.

106 Toiseksi kantaja esitti istunnossa SICAV:n johtokunnan 3.12.2008 pidetyn kokouksen pöytäkirjan. Tämän pöytäkirjan 10 §:ssä, jonka otsikko on ”Investointikomitean kertomus”, todetaan seuraavaa:

”On raportoitu ja todettu, että vuoden 2009 kesäkuun europarlamenttivaalien jälkeen rahastolta haetaan noin 6–7 miljoonan euron maksuja kertasuorituksena järjestelmän uusille eläkkeensaajille. Tästä seuraa, että [rahastoa hallinnoiva pankki] tarvitsee rahastoon riittävän määrän likvidejä varoja vastatakseen näihin kertasuorituksena maksamista koskeviin hakemuksiin vuoden 2009 elokuussa.”

107 Kantaja katsoo, että tästä tekstikohdasta ilmenee, että tuon päivän jälkeen oli ryhdytty järjestelyihin sen takaamiseksi, että vuoden 2009 elokuussa on riittävästi likviditeettiä, jolla voidaan vastata lisäeläkejärjestelmään liittyneiltä uusilta eläkkeensaajilta odotettavissa oleviin kertasuorituksena maksamista koskeviin hakemuksiin.

108 Parlamentti kuitenkin totesi istunnossa ja 8.4.2011 päivätyissä huomautuksissaan aivan perustellusti, että edellä 106 kohdassa lainattu tekstikohta osoittaa ainoastaan sen, että likviditeettiä oli saatava lisää, jotta eläkerahasto voi selviytyä odotettavissa olevista kertasuorituksena maksamista koskeviin maksamista koskevista hakemuksista vuoden 2009 elokuussa ja että tätä tarkoitusta varten oli myytävä arvopapereita. Muussa tapauksessa ei nimittäin olisi ollut tarpeellista korostaa tarvetta ryhtyä tätä koskeviin järjestelyihin. Tämä tekstikohta sitä vastoin ei osoita, että sen hakemista, että eläke maksetaan osittain kertasuorituksena, koskevan mahdollisuuden poistaminen ei olisi säästänyt eläkerahastoa pakolta myydä arvopapereita vuonna 2009 epäedullisissa olosuhteissa.

109 SICAV:n johtokunnan 3.12.2008 pidetyn kokouksen pöytäkirjaa koskeva väite on hylättävä ilman, että on tarpeen lausua tämän todistuskeinon tutkittavaksi ottamisesta.

110 Kolmanneksi kantaja vetoaa siihen, että eläkerahaston likvidit varat olivat 28.2.2009 noin 8 000 000 euroa eivätkä noin 5 000 000 euroa, kuten parlamentti väittää (ks. edellä 97 kohta). Tässä yhteydessä se on ensinnäkin esittänyt istunnossa täydennetyn version kertomuksesta, joka koskee eläkerahaston varojen arvoa 28.2.2009 (jäljempänä kertomus 02/2009) ja johon parlamentin toimittamat likviditeettejä koskevat kertomukset sisältyvät (ks. edellä 97 kohta). Se katsoo, että kertomus 02/2009 osoittaa, että SICAV:n likvidit varat olivat 6 921 988 euroa eivätkä 3 869 848,69 euroa, kuten parlamentin esittämässä kertomuksessa ilmoitetaan. Toiseksi kantaja on liittänyt

25.5.2011 päivättyihin huomautuksiinsa sähköpostikirjeenvaihdon, jonka viestit ovat vuoden 2011 maaliskuulta. Ensimmäinen niistä on eläkerahaston investointikomitean jäsenen 30.3.2011 eläkerahaston hallinnoijalle lähettämä viesti, johon sisältyy muun muassa seuraava teksti:

”Likvidi kokonaistaso vuoden 2009 helmikuun lopussa oli noin 8 milj. EUR:

Sicavin likviditeetti 6 885 045 EUR (sisältäen 3 869 848 EUR) (2009 02 27 NAV -paketin sivu 11)

ASBL:n likviditeetti 1 172 163 EUR”.

111 Kantajan väitteestä, jonka mukaan kertomuksessa 02/2009 olevan Asset distribution (varojen jakautuminen) -taulukon CASH amount (likvidi määrä) -rivin lopussa ilmoitettu 6 921 988 euron suuruinen summa pitää ottaa huomioon laskettaessa SICAV:n likvidejä varoja, on ensiksi todettava, kuten parlamentti huomautti istunnossa, ettei tällä luvulla ilmeisestikään kuvata SICAV:n välittömästi käytettävissä olevia varoja vaan määriä, jotka sillä on eri valuuttoina sijoitustileillä ja jotka eivät siis ole välittömästi kokonaisuudessaan käytettävissä ilman kustannuksia. Muussa tapauksessa olisi nimittäin ollut odotettavissa, että nämä määrät otetaan mukaan SICAV:n likviditeettikertomukseen, joka sisältyy kertomukseen 02/2009. On siis katsottava päinvastaisesti, että SICAV:n likviditeettikertomuksen 3 869 848,69 euron suuruinen määrä on osa Asset distribution -nimisen taulukon CASH amount -rivin lopussa ilmoitettua 6 921 988 suuruista määrää.

112 Toiseksi on todettava, että vaikka edellä 110 kohdassa mainitussa 30.3.2011 lähetetyssä sähköpostiviestissä ilmoitetut ASBL:n 1 172 163 euron likvidit varat vastaavat kertomuksessa 02/2009 ilmoitettuja varoja, SICAV:n likvideiksi varoiksi ilmoitetut 6 885 045 euroa eivät vastaa mitään kertomuksessa 02/2009 ilmoitettua summaa. Koska asianosaiset eivät ole kiistäneet kertomuksessa 02/2009, sellaisena kuin kantaja sen esitti istunnossa, ilmoitettujen lukujen aineellista oikeellisuutta eikä kantaja ole mitenkään selvittänyt 6 885 045 euron määrän laskentatapaa eikä sitä, miksi määrän pitäisi olla ensisijainen kertomuksessa 02/2009 ilmoitettuihin tietoihin nähden, mainittuun sähköpostiviestiin sisältyneet tiedot eivät aseta kyseenalaiseksi edellä 98 kohdassa esitettyjä toteamuksia eläkerahaston likvideistä varoista 28.2.2009.

113 Kolmanneksi on syytä todeta, että toisin kun kantaja väittää 25.5.2011 päivätyissä huomautuksissaan, parlamentin vuoden 2009 helmikuussa suorittamat maksut sekä rahaston jäsenten samassa kuussa suorittamat maksut ovat mukana kertomukseen 02/2009 sisältyvän ASBL:n likviditeettikertomuksen osassa, jonka otsikko on ”Maksut”.

114 Kertomukseen 02/2009 perustuvat väitteet sekä kantajan 25.5.2011 päivättyjen huomautustensa liitteenä toimittama näyttö on siis hylättävä, eikä ole tarpeen lausua viimeksi mainitun tutkittavaksi ottamisesta todistusaineistona.

– Vähiten rajoittavan toimenpiteen valinta

115 Lopuksi tarkastellaan vähiten rajoittavan toimenpiteen valintaa, josta kantaja toteaa, että on kohtuutonta poistaa lisäeläkejärjestelmään liittyneiltä kokonaan mahdollisuus nostaa osa eläkkeestä kertasuorituksena, koska olisi ollut mahdollista rajoittaa

prosenttiosuutta, joka eläkkeestä voidaan suorittaa etukäteisenä tai kiinteämääräisenä kertasuorituksena.

116 Tästä on todettava, että edellä 98 kohdassa olevissa likimääräisissä laskelmissa on oletettu, että lisäeläkejärjestelmään liittyneistä entisistä jäsenistä yhteensä 105 jäsentä, joilla oli mahdollisuus hakea eläkettä vuoden 2009 toisella vuosipuoliskolla, päätyvät hakemaan eläkkeestään kertasuorituksena suurinta mahdollista määrää, eli 25:ttä prosenttia. On siis totta, että nämä luvut olivat pahimman mahdollisen skenaarion mukaisia ja että oli mahdollista, että rahaston todelliset menot vuoden 2009 toisella vuosipuoliskolla olivat pienempiä. Tätä skenaariota ei kuitenkaan voitu missään tapauksessa sulkea pois. Lisäksi on huomattava, että eläkerahaston taloudellisessa tilanteessa, sellaisena kuin se on kuvattu edellä, oli välttämätöntä toimia varovasti ja suojata rahaston lyhyen aikavälin likviditeettiä niin hyvin kuin mahdollista. Tämä seikka korostuu edelleen, jos otetaan huomioon edellä 100 kohdassa todettu, jonka mukaan nämä toimenpiteet eivät itse asiassa riittäneet toteuttamaan kolmea niillä tavoitelluista neljästä päämäärästä, eikä erityisesti toista tavoitetta, joka koskee pyrkimystä välttyä eurooppalaisiin verovelvollisiin kohdistuvalta taloudelliselta vaikutukselta. Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, ettei kertasuorituksena nostamisen mahdollisuuden poistamisella ollut mitään vakuutusmatemaattista vaikutusta. Sitä vastoin muut mahdolliset toimenpiteet, esimerkiksi eläkkeiden pienentäminen ja maksujen korottaminen, joilla olisi pidemmän ajan kuluessa varmasti voitu edistää kolmen muun tavoitteen saavuttamista tai jopa saavuttaa ne, olisivat heikentäneet järjestelmään liittyneiden odotettavissa olevien eläkkeiden vakuutusmatemaattista arvoa. Tästä seuraa, että erityisten maksutapojen ja etenkin eläkkeen osittain kertasuorituksena maksamisen mahdollisuuden poistaminen oli lisäeläkejärjestelmään liittyneille vähiten rajoittava toimenpide.

117 Edellä esitetystä seuraa, että eläkkeen osittain kertasuorituksena maksamisen mahdollisuuden poistaminen oli suhteellisuusperiaatteen mukaista.

118 Toinen kanneperuste on näin ollen hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka koskee kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 29 artiklan rikkomista

119 Kantaja väittää, että puhemiehistö rikkoi kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 29 artiklaa, kun se ei neuvotellut parlamentin pääsihteerin ja kvestorikollegion kanssa ennen 1.4.2009 tekemäänsä päätöstä.

120 Aluksi on syytä muistuttaa, että kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 29 artiklassa täsmennetään, että ”kvestorit ja pääsihteeri valvovat puhemiehen ohjeiden mukaisesti [kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen] tulkintaa ja tiukkaa soveltamista”.

121 Tästä sanamuodosta ilmenee selvästi, että 29 artikla koskee ainoastaan kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen tulkintaa ja soveltamista, mutta ei niiden muuttamista. Lisäksi on todettava, kuten edellä 64 kohdassa on korostettu, että puhemiehistö oli toimivaltainen muuttamaan kuluja ja korvauksia koskevia sääntöjä.

122 Lisäksi on huomattava, että, kuten 1.4.2009 annetusta parlamentin pääsihteerin tiedonannosta ilmenee, puhemiehistön 1.4.2009 tekemä päätös on tehty parlamentin pääsihteerin kehotuksesta, ja että parlamentin työjärjestyksen käsiteltävän asian tosiseikkoihin sovellettavan version 21 artiklan 2 kohdan mukaan kvestorit osallistuvat puhemiehistön kokouksiin, joissa heillä on puheoikeus.

123 Kantajan kolmas kanneperuste on siis hylättävä.

Neljäs kanneperuste, joka koskee vilpittömän mielen periaatteen loukkaamista sopimusten täytäntöönpanossa

124 Kantaja vetoaa kantajan ja parlamentin välisen sopimussuhteen olemassaoloon tukeutuen siihen, että puhemiehistön 9.3. ja 1.4.2009 tekemät päätökset ovat yksipuolisesti tehtyjä ja vastaavat sopimuksen rikkomista. Hän lisää, että huolimatta siitä, että hänen oikeutensa perustuvat sopimukseen, unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta, joka on erotettavissa hänen ja parlamentin välisestä sopimuksesta.

125 Tämä kanneperuste perustuu olettamaan siitä, että kantajan ja parlamentin väliset suhteet ovat luonteeltaan sopimusoikeudellisia. Kuten edellä 58–61 kohdassa on esitetty, nämä suhteet ovat kuitenkin kantajan ja parlamentin välisiä henkilöstösääntöihin liittyviä suhteita, ja ne siis kuuluvat sellaisten julkisen vallan valtaoikeuksien piiriin, jotka parlamentille on annettu, jotta se voi suorittaa sille perustamissopimuksissa uskottuja tehtäviä.

126 Neljäs kanneperuste on siksi hylättävä.

127 Koska kaikki kanneperusteet, joihin kantaja on vedonnut puhemiehistön 1.4.2009 tekemää päätöstä koskevan lainvastaisuusväitteensä tueksi, on hylätty, lainvastaisuusväite on hylättävä kokonaisuudessaan. Tästä seuraa, että riidanalainen päätös perustui pätevällä tavalla 1.4.2009 tehtyyn päätökseen. Edellä 30 kohdassa esitetyn mukaisesti kanne on siis hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

128 Koska kantaja on hävinnyt asian, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut parlamentin vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) John Robert Purvis velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä lokakuuta 2011.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... II - 7240

Asian tausta ..... II - 7248

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset ..... II - 7249

Oikeudellinen arviointi ..... II - 7250

1. Tämän tuomion seuraukset ..... II - 7250

2. Asiakysymys ..... II - 7251

Kanneperusteiden ja lainvastaisuusväitteen esittämistapa ..... II - 7251

Lainvastaisuusväitteen ulottuvuus ..... II - 7252

Ensimmäinen kanneperuste ..... II - 7255

Ensimmäinen osa, joka koskee saavutettujen oikeuksien loukkaamista ..... II - 7255

Toinen osa, joka koskee oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden loukkaamista ..... II - 7260

– Oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista koskeva väite ..... II - 7260

– Luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskeva väite ..... II - 7264

Toinen kanneperuste, joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista ..... II - 7267

Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskeva väite ..... II - 7267

Suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva väite ..... II - 7272

– Tavoitellun päämäärän oikeutus ..... II - 7273

– Tavoitteen saavuttamiseksi toteutettujen toimenpiteiden soveltuvuus ..... II - 7274

– Vähiten rajoittavan toimenpiteen valinta ..... II - 7280

Kolmas kanneperuste, joka koskee kuluja ja korvauksia koskevien sääntöjen 29 artiklan rikkomista ..... II - 7282

Neljäs kanneperuste, joka koskee vilpittömän mielen periaatteen loukkaamista sopimusten täytäntöönpanossa ..... II - 7283

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 7284